

---

# Obsah

SEZNAM ZKRATEK .....	15
PŘEDMLUVA .....	19

## OBECNÁ ČÁST

<b>1. DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ A DIAGNOSTIKA (Tereza Uhrová) .....</b>	<b>23</b>
<b>1.1. Epidemiologie .....</b>	<b>23</b>
<b>1.2. Klinický obraz .....</b>	<b>24</b>
■ Psychotické příznaky .....	25
■ Průběh depresivní poruchy .....	27
<b>1.3. Klasifikace .....</b>	<b>28</b>
■ Další poruchy nálady .....	30
<b>1.4. Diagnostika .....</b>	<b>31</b>
■ Mírná depresivní epizoda .....	32
■ Středně těžká depresivní epizoda .....	33
■ Těžká depresivní epizoda bez psychotických příznaků .....	33
■ Těžká depresivní epizoda s psychotickými příznaky .....	33
■ Organická depresivní porucha .....	33
<b>1.5. Klinické poznámky .....</b>	<b>36</b>
<b>1.6. Diferenciální diagnóza .....</b>	<b>39</b>
<b>1.7. Časté diagnostické omyly .....</b>	<b>41</b>
<b>2. ETIOLOGIE A PATOGENEZE DEPRESIVNÍ PORUCHY (Martin Anders) .....</b>	<b>43</b>
<b>2.1. Biologické faktory .....</b>	<b>44</b>
2.1.1. Neuroanatomické nálezy .....	46
2.1.2. Neurofyziologické abnormality .....	47
2.1.3. Elektromyografie a kognitivní evokované potenciály .....	48
2.1.4. Neurochemické nálezy .....	48
2.1.5. Genetické nálezy a vulnerabilita ke vzniku depresivní poruchy .....	51
2.1.6. Imunoneuroendokrinní změny .....	52

2.1.7.	Chronobiologie .....	53
2.2.	<b>Psychosociální faktory</b> .....	<b>54</b>
2.2.1.	Psychodynamické teorie .....	55
2.2.2.	Kognitivně-behaviorální teorie .....	56
2.3.	<b>Závěr</b> .....	<b>57</b>
3.	<b>TERAPIE DEPRESIVNÍ PORUCHY (Martin Anders) ....</b>	<b>59</b>
■	Cíle terapie .....	59
■	Možnosti léčebného ovlivnění depresivní poruchy .....	60
3.1.	<b>Farmakologická terapie</b> .....	<b>61</b>
3.1.1.	Vlastní terapeutický postup .....	63
■	Akutní terapie .....	64
■	Pokračovací a udržovací terapie .....	65
3.1.2.	Klasifikace antidepresiv, mechanismy účinku a perspektiva vývoje .....	67
■	Antidepresiva I. generace .....	69
	Dosulepin .....	71
	Imipramin .....	71
	Clomipramin .....	71
	Amitriptylin .....	71
	Dibenzepin .....	71
	Nortriptylin .....	72
■	Antidepresiva II. generace .....	72
	Maprotilin .....	72
	Mianserin .....	72
■	Antidepresiva III. generace .....	73
	Fluvoxamin .....	74
	Fluoxetin .....	74
	Sertralin .....	74
	Citalopram .....	75
	Escitalopram .....	75
	Paroxetin .....	75
	Trazodon .....	76
	Reboxetin .....	76
■	Antidepresiva IV. generace .....	76
	Venlafaxin .....	77
	Milnacipran .....	77
	Bupropion .....	77
■	Jiné inhibitory zpětného vychytávání monoaminů .....	78
■	Látky zvyšující zpětné vychytávání serotoninu .....	78
■	Antidepresiva přímo ovlivňující receptory .....	79
	Blokátory $\alpha_2$ -adrenoreceptorů .....	79
	Mianserin .....	79
	Mirtazapin .....	79

Agonisté 5-HT <sub>1A</sub> -receptorů .....	80
Buspiron .....	80
■ Inhibitory monoaminoxidázy .....	80
3.1.3. Poznámky ke strategii terapie antidepresivy .....	82
3.1.4. Přídavná psychofarmakologická terapie .....	82
■ Anxiolytika .....	82
■ Hypnotika .....	83
■ Thymoprotektiva .....	83
■ Antipsychotika .....	84
3.1.5. Vysazování medikace .....	85
3.1.6. Změna antidepresivní terapie .....	86
3.1.7. Terapeutický pokus u nejasných klinických stavů .....	88
<b>3.2. Jiné biologické metody terapie .....</b>	<b>88</b>
3.2.1. Elektrokonvulzivní terapie .....	89
3.2.2. Repetitivní transkraniální magnetická stimulace .....	92
3.2.3. Stimulace nervus vagus .....	94
3.2.4. Psychochirurgie .....	94
3.2.5. Spánková deprivace .....	95
3.2.6. Fototerapie .....	96
3.2.7. Tělesné cvičení .....	97
<b>3.3. Psychoterapie .....</b>	<b>98</b>
3.3.1. Základy psychoterapeutického vedení pacienta	
- nespécifická psychoterapie .....	99
Přístup lékaře při kontaktu s depresivním pacientem .....	100
Informování nemocného o postupu terapie .....	100
Nejčastější chyby, kterých je třeba se vyvarovat .....	101
3.3.2. Specifická psychoterapie .....	101
■ Druhy specifické psychoterapie .....	102
Doporučení pro individuální formy psychoterapie .....	105
■ Skupinová psychoterapie .....	105
3.3.3. Indikace psychoterapeutické léčby .....	106
■ Psychoterapie jako metoda volby .....	106
3.3.4. Psychoterapie depresivní poruchy	
provázející tělesná onemocnění .....	107
3.3.5. Edukační materiály	
jako psychoterapeutická intervence .....	108
<b>3.4. Závěr .....</b>	<b>108</b>
<b>4. DEPRESIVNÍ PORUCHA V NEUROLOGII:</b>	
<b>ÚSPĚŠNOST DIAGNOSTIKY A TERAPIE (Jan Roth) ...</b>	<b>111</b>
■ Diagnostika depresivní poruchy	
v nepsychiatrických oborech .....	113
■ Terapie depresivní poruchy	
v nepsychiatrických oborech .....	115

■ Problematika depresivní poruchy v neurologii: modelové situace .....	116
■ Závěr .....	118

## SPECIÁLNÍ ČÁST

<b>5. CÉVNÍ MOZKOVÉ PŘÍHODY</b> ( <i>Robert Mikulík</i> ) .....	<b>123</b>
■ Klinický obraz .....	124
■ Diagnostika .....	124
■ Terapie .....	124
■ Depresivní porucha po cévní mozkové příhodě .....	126
Důsledky deprese po cévní mozkové příhodě .....	127
Etiologie a patogeneze .....	128
Diagnostika .....	128
Terapie .....	129
Závěr .....	134
<b>6. ROZTROUŠENÁ SKLERÓZA MOZKOMÍŠNÍ</b> ( <i>Eva Havrdová</i> ) .....	<b>137</b>
■ Etiologie a patogeneze .....	137
■ Klinický obraz .....	138
■ Typy nemoci .....	139
■ Diagnostika .....	139
■ Terapie .....	140
■ Depresivní porucha u roztroušené sklerózy .....	141
Etiologie a patogeneze .....	143
Diagnostika .....	144
Terapie .....	145
Závěr .....	145
<b>7. INFEKČNÍ ONEMOCNĚNÍ</b> ( <i>Martin Anders</i> ) .....	<b>147</b>
■ Předpokládané mechanismy vzniku psychických poruch .....	147
Specifické účinky infekčních agens v CNS .....	148
■ Depresivní porucha a jiné psychické projevy infekčních chorob .....	148
■ Některá specifická infekční onemocnění a deprese .....	149
Syfilis .....	149
Chronický únavový syndrom .....	149
Syndrom získaného selhání imunity .....	150
<i>Borna virus</i> .....	150
■ Terapie .....	151
■ Závěr .....	151

<b>8. EPILEPSIE</b> ( <i>Jiří Hovorka, Erik Herman</i> ) .....	<b>153</b>
■ Definice .....	154
■ Patofyziologie .....	154
■ Etiologie .....	155
■ Klasifikace .....	155
Klasifikace epileptických záchvatů .....	156
Klasifikace epilepsií a epileptických syndromů .....	156
■ Diferenciální diagnostika .....	158
■ Depresivní porucha u epilepsie .....	158
Terapie .....	161
Správná diagnostika jako předpoklad úspěšné terapie .....	161
Optimální výběr antikonvulziva .....	162
Terapie antidepresiv .....	163
Závěr .....	164
<b>9. SYNDROM DEMENCE</b> ( <i>Roman Jiráček</i> ) .....	<b>167</b>
■ Charakteristika .....	167
■ Rozdělení demencí .....	168
■ Alzheimerova choroba .....	169
■ Vaskulární demence .....	170
■ Depresivní porucha u syndromu demence .....	172
Etiologie, patogeneze a epidemiologie .....	172
Klinický obraz, diagnostika a diferenciální diagnóza .....	175
Terapie .....	176
Závěr .....	178
<b>10. BAZÁLNÍ GANGLIA</b> ( <i>Jan Roth</i> ) .....	<b>181</b>
■ Funkce bazálních ganglií a jejich neuroanatomický podklad .....	182
<b>10.1. Parkinsonova nemoc</b> .....	<b>185</b>
■ Etiologie a patogeneze .....	185
■ Klinický obraz .....	186
■ Diagnostika .....	186
■ Průběh onemocnění .....	187
■ Terapie .....	187
■ Psychické poruchy u Parkinsonovy nemoci .....	188
■ Depresivní porucha .....	189
Diagnostika .....	189
Biologické podklady depresivní poruchy .....	190
Dopamin .....	190
Noradrenalin .....	190
Serotonin .....	190
Terapie .....	191

<b>10.2. Huntingtonova nemoc</b> .....	<b>192</b>
■ Etiologie a patogeneze .....	192
■ Klinický obraz .....	193
Změny osobnosti a poruchy chování .....	193
■ Diagnostika .....	194
■ Depresivní porucha u Huntingtonovy nemoci .....	195
Biologické podklady .....	196
Terapie depresivní poruchy .....	196
Terapie apatie, abulie, anxiety	
a obsedantně-kompulzivní poruchy .....	197
■ Depresivní porucha u osob s rizikem Huntingtonovy	
nemoci, partnerů a pečovatelů .....	197
<b>10.3. Tiky a Tourettův syndrom</b> .....	<b>199</b>
■ Tourettův syndrom .....	200
Depresivní porucha u Tourettova syndromu .....	200
<b>10.4. Wilsonova nemoc</b> .....	<b>201</b>
Depresivní porucha u Wilsonovy nemoci .....	202
<b>11. KRANIOCEREBRÁLNÍ PORANĚNÍ (<i>Petr Bušek</i>)</b> .....	<b>203</b>
■ Depresivní porucha u kraniocerebrálních poranění .....	206
Epidemiologie .....	206
Patofyziologie .....	206
Diagnostika a klinický obraz .....	209
Terapie .....	210
<b>12. MOZKOVÉ NÁDORY (<i>Tereza Uhrová, Jan Roth</i>)</b> .....	<b>213</b>
■ Klasifikace .....	213
■ Klinický obraz .....	214
■ Diagnostika .....	215
■ Terapie .....	216
■ Depresivní porucha u mozkových tumorů .....	216
Diagnostika .....	217
Terapie .....	218
<b>13. CHRONICKÉ BOLESTIVÉ STAVY</b>	
( <i>Jaroslava Raudenská</i> ) .....	<b>221</b>
■ Komplexní zážitek bolesti .....	221
■ Depresivní porucha u chronické bolesti .....	223
Teorie vzniku depresivní poruchy .....	223
Výskyt a diagnostika .....	226
Terapie .....	228
Závěr .....	231

<b>14.</b>	<b>DEPRESIVNÍ PORUCHY U NEUROLOGICKÝCH ONEMOCNĚNÍ V DĚTSKÉM VĚKU</b> ( <i>Lukáš Propper</i> ) ...	<b>235</b>
<b>14.1.</b>	<b>Sekundární poruchy nálady</b> .....	<b>235</b>
■	Poruchy nálady jako důsledek somatického onemocnění .....	236
■	Poruchy nálady jako důsledek užívání psychoaktivních látek .....	237
■	Poruchy nálady jako důsledek farmakologické terapie .....	237
■	Poruchy nálady asociované s neurologickým onemocněním .....	238
	Poranění mozku .....	238
	Epilepsie .....	238
	Migréna .....	239
	Neurometabolická a neurodegenerativní onemocnění ....	240
	Leukodystrofie .....	240
	Leschův-Nyhanův syndrom .....	240
	Wilsonova choroba .....	240
	Huntingtonova choroba .....	241
	Roztroušená skleróza mozkomíšní .....	241
	Muskulární dystrofie .....	241
	Myotonická dystrofie .....	241
	Duchennova a Beckerova muskulární dystrofie .....	241
	Poruchy spánku .....	242
	Vývojové poruchy řeči a učení .....	242
<b>14.2.</b>	<b>Terapie depresivní poruchy v dětství a adolescenci</b> .....	<b>243</b>
■	Edukace pacienta a jeho rodiny .....	243
■	Spolupráce rodiny pacienta na terapii .....	243
■	Spolupráce se školou pacienta .....	243
■	Psychoterapie .....	244
■	Farmakoterapie .....	244
■	Nefarmakologická biologická terapie .....	245
<b>15.</b>	<b>DEPRESIVNÍ PORUCHA INDUKOVANÁ FARMAKOLOGICKOU TERAPIÍ</b> ( <i>Martin Anders</i> ) .....	<b>247</b>
■	Předpokládaný mechanismus vzniku .....	249
■	Klinická charakteristika .....	250
■	Problémy diagnostiky .....	250
	Rozpoznání depresivní poruchy .....	251
	Neočekávané nálezy farmakologických studií .....	251
	Negativní vliv reklamy .....	252
■	Zneužívání farmak .....	252
■	Závěr .....	253

<b>16. KOMPLIKACE ANTIDEPRESIVNÍ A THYMOPROFYLAKTICKÉ TERAPIE (Jan Roth) .....</b>	<b>255</b>
<b>16.1. Tricyklická antidepresiva .....</b>	<b>255</b>
Interakce s jinými léky .....	256
Projevy intoxikace .....	256
<b>16.2. Antidepresiva inhibující selektivně zpětné vychytávání serotoninu .....</b>	<b>256</b>
Interakce s jinými léky .....	257
Projevy intoxikace .....	257
<b>16.3. Lithium .....</b>	<b>258</b>
<b>16.4. Valproat a carbamazepin .....</b>	<b>259</b>

## PŘÍLOHY

<b>Příloha A .....</b>	<b>263</b>
Diagnostická kritéria depresivní poruchy dle MKN-10 .....	263
Somatický syndrom .....	264
Definice organické depresivní poruchy dle MKN-10 .....	264
<b>Příloha B .....</b>	<b>265</b>
Obecný algoritmus terapie deprese .....	265
<b>Příloha C .....</b>	<b>266</b>
Doporučené trvání terapie deprese .....	266
<b>Příloha D .....</b>	<b>267</b>
Vymývací (»wash-out«) periody jednotlivých antidepresiv .....	267
<b>Příloha E .....</b>	<b>268</b>
Seznam antidepresiv a thymoprolaktik uvedených v Mikro-verzi AISLP, verzi 2004.3, jejíž data jsou platná k 1. 7. 2004 .....	268
<b>Příloha F .....</b>	<b>271</b>
Indikační kritéria k ambulantní a hospitalizační psychiatrické péči .....	271
 <b>REJSTŘÍK .....</b>	 <b>273</b>